

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

ŠIAULIŲ JULIAUS JANONIO GIMNAZIJOS VEIKLOS KOKYBĖS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

Vizito laikas – 2017 kovo 20–24 d.

Išorės vertintojų komanda:

Vytautas Raišys, vadovaujantysis vertintojas,

Kristina Pušnovienė, Silvija Sėrikovienė, Ramutė Kežienė, Jolanta Kvedarienė, Rasa Lazauskienė, Asta Gasiūnienė-vertintojai.

Išorės vertintojų komanda stebėjo 143 užsiėmimus (134 pamokas, vieną klasės valandėlę, du neformaliojo švietimo užsiėmimus, penkias konsultacijas, vieną profesijos patarėjos užsiėmimą), kitą veiklą, gilinosi į mokinių veiklą pamokose, stebėjo juos natūralioje aplinkoje: pamokose, koridoriuose (per pertraukas), po pamokų kalbėjosi su gimnazijos savivaldos atstovais, įvairių grupių mokiniais, metodinėmis grupėmis, veiklos kokybės įsivertinimo grupės nariais, administracija, mokinių tėvais, mokytojų darbo grupėmis, pagalbos mokiniui specialistais, techniniu personalu. Analizuoti gimnazijos veiklos, mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai, gimnazijos pirminėje bei interneto svetainėje skelbiama informacija.

I. GIMNAZIJOS KONTEKSTAS

Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijoje įgyvendinamos pagrindinio ugdymo antrosios dalies ir vidurinio ugdymo programos.

2016–2017 m. m. gimnazijoje mokosi 622 mokiniai. Gimnazija yra miesto centre, todėl turi galimybes ugdymui kitose erdvėse: Šiaulių universitete, Šiaulių valstybinėje kolegijoje, Šiaulių dramos teatre, „Aušros“, fotografijos muziejuose, Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje, Darbo rinkos mokymo centre, Šiaulių katedroje, Pastoraciniame centre. Tačiau miesto centras daro įtaką mokinių saugumui (centrinis įėjimas šalia pagrindinės gatvės), čia didelis oro užterštumas, aukštas triukšmo lygis.

Daugumos mokinių šeimų socialinė-ekonominė padėtis yra gera. Nemokamą maitinimą gauna 5,9 proc. mokinių.

Visų dalykų kabinetuose yra interneto prieiga, daugialypės terpės projektorių, įdiegtos 4 interaktyvios lentos. Gimnazijoje kompiuterizuotos 227 darbo vietos.

Gimnazijos modernizavimui, mokinių motyvavimui ir skatinimui sėkmingai pritraukiamos nebiudžetinės lėšos: Vlado ir Enny Poželų konkursų premijos, Kazimiero Butkaus premijos, saldainių fabriko „Rūtos“ premija (geriausiai gimnaziją baigusiam abiturientui), VU stipendija (gerai besimokančiam abiturientui) ir net Kazimiero Butkaus stipendijos absolventams, studijuojantiems Lietuvos aukštosiose universitetinėse mokyklose.

II. GIMNAZIJOS STIPRIEJI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Kryptingas mokinių socialumo ugdymas(is) ir gyvenimo planavimas (1.1.1. – 4 lygis).

Gimnazijoje veiksmingai ugdomos mokinių bendrosios ir dalykinės kompetencijos, kryptingai lavinami mokinių gebėjimai. Formalusis ugdymas organizuojamas atsižvelgiant į mokinių patirtį, motyvaciją, interesus, siekius, gebėjimus, pasiekimų lygį. Neformaliojo vaikų švietimo užsiėmimuose mokinių kompetencijos ugdomos per pasirinktą meninę, sportinę veiklą. Gimnazijoje vykdoma prasminga projektinė veikla, įvairiose veiklose skatinama mokinių savanorystė. Veiklų įvairiapusiškumas padeda formuoti mokinių vertybines nuostatas, tobulinti asmenines būdo savybes, įgyti daugiau pasitikėjimo savimi ir aktyviai įsitraukti į visuomeninį gyvenimą, formuoti savivoką, atskleisti savivertę. Gimnazijoje sukurta ir sėkmingai įgyvendinama

mokinių socialinių kompetencijų ugdymo (SKU) sistema. Pokalbiuose ir mokiniai, ir tėvai teigė, kad yra patenkinti mokinių, kaip asmenybių, ugdymu gimnazijoje.

Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijoje ugdymas karjerai integruotas į visų klasių mokomųjų dalykų turinį ir klasių valandėles. Kasmet organizuojamos Karjeros dienos, rengiami LAMA.BPO specialistų mokymai. Išdėstyti faktai leidžia tvirtinti, kad kryptingas socialumo ugdymas(is), gyvenimo planavimas užtikrina mokinių asmeninių kompetencijų augimą ir yra vienas stipriųjų gimnazijos veiklos aspektų.

2. Mokinių akademiniai ir kiti pasiekimai (1.2.1. – 3 lygis).

Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos mokiniams sudarytos tinkamos sąlygos siekti individualios pažangos ir tenkinti saviraiškos poreikius. Gimnazijoje veikiančius būrelius lanko 189 (30 proc.) mokinių. Mokinių motyvavimui ir skatinimui įsteigtos įvairios premijos ir stipendijos (Vlado ir Enny Poželų muzikos, dailės, teatro, gamtos mokslų konkursų premijos, saldinių fabriko „Rūtos“ premija (geriausiai gimnaziją baigusiam abiturientui), VU stipendija (gerai besimokančiam abiturientui), Kazimiero Butkaus stipendijos absolventams, studijuojantiems Lietuvos aukštosiose universitetinėse mokyklose). 2015–2016 m. m. 45 mokiniai tapo Šiaulių miesto, 11 mokinių – Lietuvos, 6 mokiniai – tarptautinių konkursų, olimpiadų prizininkais. 2016–2017 m. m. 33 mokiniai tapo Šiaulių miesto konkursų, olimpiadų prizininkais. Apibendrinant konstatuojama, kad asmeniniai mokinių pasiekimai konkursuose, olimpiadose, sportinėse varžybose skatina mokinių socialinę brandą ir asmenybės augimą ir yra vienas stipriųjų gimnazijos veiklos aspektų.

3. Aukšti gimnazijos ugdymo pasiekimai (1.2.2 – 3 lygis).

Gimnazija turi originalių pasiekimų, garsinančių jos vardą mieste, šalyje ir užsienyje. 2015 m. 3 mokiniai, o 2016 m. 8 mokiniai tapo respublikinių dalykų olimpiadų laimėtojai, 1 mokinys tarptautinėje muzikos olimpiadoje iškovojo II vietą. 2016 m. 7 klubo „Mes“ nariai ES jaunųjų mokslininkų konkurso nacionaliniame etape už mokslinę tiriamąją veiklą pelnė III laipsnio diplomus, ES konkurse Milane buvo apdovanoti specialiais prizais. Vienas mokinys dalyvavo 2017 m. Šveicarijos talentų forume (Swiss Talent Forum). Liaudies šokių kolektyvas „Liuoksinis“ tarptautiniame festivalyje-konkurse Rumunijoje laimėjo I vietą, prancūzų kalbos teatro grupė „Mokyklinės kvailionės“ Frankofoniškojo teatro tarptautiniame festivalyje „Pirmoji uždanga“ laimėjo I laipsnio diplomą. Gimnazijos klubo „Žemės draugai“ komanda tapo respublikinio konkurso „Pažinkime Lietuvos miestus“ prizininke, gimnazijos mokiniai laimėjo Šiaulių apskrities „Gimnazijų proto kovų lygą“, Šiaulių miesto savivaldybės konkursą „100 Šiaulių mįslių“. 2016 m. respublikiniame finansinio raštingumo konkurse „Jauna Piniginė“ pelnyta 3 vieta, regioniniame ekonominio raštingumo konkurse FIX'16 iškovoti II ir III laipsnio diplomai. 2017 m. MMB mugėje „Verslas jauniems“ laimėtas Junior Achievement Lithuania diplomus už geriausią komandą įvaizdį. Gimnazija ketverius metus iš eilės yra sportiškiausių mokyklų penketuke. Atsižvelgiant į pateiktus faktus, galima teigti, kad ypatingi gimnazijos akademinės veiklos pasiekimai bei meno ir sporto laimėjimai – stiprusis įstaigos veiklos aspektas.

4. Į mokinių pasiekimų gerinimą orientuotas gimnazijos ugdymo planas (2.1.2 – 4 lygis).

Gimnazijos ugdymo planas dera su 2015–2016 ir 2016–2017 mokslo metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų Bendraisiais ugdymo planais, orientuoti į gimnazijos kontekstą, misiją. Ugdymo plane aiškiai pateikti sprendimai dėl mokinio individualaus plano sudarymo, neformaliojo vaikų švietimo organizavimo, gimnazijos ir mokinių tėvų bendradarbiavimo, ugdymo turinio integravimo, intensyvinimo, ugdymo diferencijavimo, dalykų konsultacijų I–IV gimnazijos klasėse skirtingų gebėjimų ir poreikių mokiniams. Išskirtinai plati pasirenkamųjų dalykų ir modulių pasiūla III–IV klasėse. Ypatingas dėmesys skiriamas aukštesniųjų gebėjimų turinčių mokinių, kurie mokomi diferencijuotose dalykų grupėse, ugdymui. Vertintojai daro išvadą, kad rengiant gimnazijos ugdymo planą veiksmingai naudojamosi ugdymo turinio planavimo ir organizavimo galimybės, atsižvelgiama mokinių pasiekimų gerinimą ir tai yra vienas iš stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

5. Mokinių pažinimu ir jų poreikių tenkinimu grįstas ugdymas (2.1.3 – 4 lygis).

Mokytojai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, skyrių vedėjai, klasių vadovai tiria mokinių poreikius dėl pasirenkamųjų dalykų, modulių, neformaliojo švietimo paklausos. Mokiniams, turintiems mokymosi sunkumų, pedagogai organizuoja individualias ir grupines konsultacijas žinių spragoms likviduoti. Be mokytojų, mokymosi pagalbą teikia ir patys mokiniai (18-os mokinių savivaldos projekto „Mokinys – mokytojas“ nariai teikia įvairių mokomųjų dalykų mokymosi pagalbą jaunesniesiems gimnazistams). Gimnazija turi visus pagalbos mokiniui specialistus: socialinį pedagogą, specialųjį pedagogą, psichologą ir profesijos patarėją. Mokykloje vykdomos prevencinės, socialinių įgūdžių ugdymo programos. Bendrosios rūpinimosi mokiniams politikos nuostatų įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija. Vertinimo savaitę fiksuotas geras pamokų lankomumas (pamokas lankė 83,3 proc. mokinių). Atsižvelgiant į pateiktus duomenis daroma išvada, kad orientavimasis į mokinių poreikius – ugdymas grįstas mokinių pažinimu ir jų poreikių tenkinimu – yra vienas stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

6. Mokymosi įprasminimas, padedantis ugdyti bendrąsias ir dalykines kompetencijas (2.2.1. – 3 lygis).

Išorės vertintojų stebėtose pamokose mokytojų parinkti metodai, veiklos formos ir užduotys tinkamai padėjo mokiniams įgyti įvairios prasmingos patirties, mokymasis sietas su mokinių gyvenimo patirtimi. Pokalbyje su vertintojais Mokinių seimo nariai džiaugėsi mokytojų organizuojamomis pamokomis, teigė, jog pamokose gali išsakyti savo nuomonę, diskutuoti, teikti idėjas. Gimnazijoje mokymas padeda mokiniui ugdytis įvairias jam ir visuomenei reikalingas dalykines bei bendrąsias kompetencijas, moko lankstumo kintant situacijai bei gebėjimo spręsti problemas, priimti iššūkius, skatina savarankiškai kelti klausimus ir mąstyti, rasti, pasirinkti, įprasminti žinojimą. Išorės vertintojai daro išvadą, kad mokymosi įprasminimas padedantis ugdyti bendrąsias ir dalykines kompetencijas yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

7. Ugdymas mokyklos gyvenimu, skatinantis mokinių saviraišką ir aktyvumą (2.3.2. – 4 lygis).

Iš pokalbių su mokiniais, jų veiklos stebėjimo pamokose ir elgesio per pertraukas darytina išvada, kad mokiniai jaučiasi esą gimnazijos bendruomenės nariai, tapatinasi su gimnazija. Mokytojai ir mokiniai pagal tvarkaraštį budi pertraukų metu koridoriuose, valgykloje, drabužinėje; vestibulyje yra budėtoja. Iš pokalbių su tėvų bendruomenės nariais daroma išvada, kad mokykloje saugiai jaučiasi dauguma bendruomenės narių, vyrauja pagarba, tolerancija, nuoširdumas, mandagumas. Daugumoje (89 proc.) stebėtų pamokų vyravo labai geri ir geri mokinių ir mokytojų tarpusavio santykiai, aiškūs tvarką ir drausmę palaikantys reikalavimai, pagarba ir darbingas mikroklimatas, todėl teigtina, kad gimnazijoje sudarytos sąlygos, kad kiekvienas jaustųsi vertingas, reikalingas ir saugus. Pokalbyje su išorės vertintojais Mokinių seimo nariai didžiavosi geru gimnazijos mikroklimatu, puikiais bendruomenės santykiais, galimybe jaustis reikalingais. Tai yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

8. Bendrystę stiprinantis mokinių į(si)traukimas į gimnazijos erdvių kūrimą, jų darbų demonstravimas (3.1.3. – 3 lygis).

Gimnazijos bendruomenės nariai akcentavo, kad parodos, kuriose dalyvauja mokiniai, mokytojai ir tėvai, mokykloje vyksta kiekvieną savaitę. Išskirtinio dėmesio sulaukia jau tradiciniu tapęs pirmokų projektas „Giminės medis“. Koridoriuose eksponuojamos projektų, pilietinių akcijų, netradicinės ugdomosios veiklos, konferencijų foto akimirkos. Pokalbyje Mokinių seimo nariai teigė, kad dauguma jų jaučiasi mokyklos kūrėjais ir šeimininkais, jie vertina bendrakūrą kaip galimybę būti ir veikti kartu. Mokinių iniciatyva atsirado poilsio erdvė „Ekozona“, toliau įgyvendinamas projektas „Ekozona 2“, įsigyti gimnazijos ženkleliukai. Mokiniai vertina, domisi, saugo savo ir kitų darbus, mokosi iš jų. Vertintojai daro išvadą, kad mokinių darbų nuolatinis

demonstravimas leidžia mokiniams suvokti save kaip unikalią asmenybę ir tai yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

9. Į gimnazijos pažangą nukreipta vizija (4.1.1. – 4 lygis).

Gimnazijos bendruomenė turi aiškia, visiems suprantamą ir priimtina savo veiklos viziją. Vizija orientuota į besimokančios organizacijos kūrimą, jos pažangą. Strateginiai tikslai ir uždaviniai yra aktualūs ir būdingi šiai ugdymo institucijai, atspindi jos pagrindines vertybines nuostatas, tradicijas ir išskirtinumą. Gimnazijos filosofija remiasi bendruomenės priimtais ir pasirašytais veiklos principais, Bloom'o, R. Marzano taksonomijų modeliais, yra šiuolaikiška, suprantama bei priimtina visai gimnazijos bendruomenei. Bendruomenės nariai aktyviai dalyvauja įgyvendinant mokyklos viziją. Mokyklos filosofijos strategija, vertybės yra viešai skelbiamos gimnazijos koridoriuose, visuose kabinetuose bei interneto svetainėje. Į strateginio plano rengimą buvo įtraukta mokyklos bendruomenė: mokytojai, mokiniai, tėvai. Aiški misija ir vizija, aukšti pasiekimų standartai, profesionalumas kasdienėje mokyklos veikloje, valdymo gebėjimai, bendradarbiavimas ir atsakomybė yra svarbiausios dalys, sudarančios gimnazijos veiklos pagrindą, puikiai atliepia Geros mokyklos koncepciją ir yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

10. Padedanti kompleksiskai siekti užsibrėžtų tikslų gimnazijos savivalda (4.1.3. – 4 lygis).

Savivaldos atstovai renkami atvirai ir skaidriai: mokytojai – Mokytojų tarybos, mokiniai – seniūnų susirinkimo, tėvai – tėvų susirinkimo metu. Prieš metus sukurta ir gimnazijos darbuotojų interesams atstovauja Darbo taryba. Mokyklos ugdymo kokybei užtikrinti ir gerinti funkcionuoja metodinių grupių tinklas, klasės vadovų ir pagalbos specialistų komandos. Pokalbiuose paaiškėjo, kad vienas iš labiausiai vertinamų dalykų gimnazijoje – bendruomeniškumas, santykiai, pagarbus požiūris į kiekvieną bendruomenės narį. Iš pokalbių su mokyklos savivaldos institucijų, darbo grupių nariais paaiškėjo, jog pedagogai savanoriškai įsitraukia į veiklos planavimo bei organizavimo procesus. Mokiniai teigė, kad su mokytojais tariasi, jaučiasi lygiaverčiais bendruomenės nariais. Išorės vertintojai daro išvadą, kad sutelktas bendras darbas buria solidarią bendruomenę ir tai yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

III. GIMNAZIJS TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Kiekvieno mokinio individualios pažangos atpažinimas, pripažinimas ir parodymas pamokoje (1.2.1. – 3 lygis, nurodytas aspektas – 2 lygis).

Remiantis stebėtų pamokų protokolų analize daroma išvada, kad kiekvieno mokinio individualios pažangos atpažinimas, pripažinimas, parodymas yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Jei pamokoje mokytojai taikytų įvairias formuojamojo vertinimo strategijas, didesnę dėmesį skirtų mokinių išmokimo stebėjimui, daugiau laiko skirtų kryptingam pamokos apibendrinimui ir kiekvieno mokinio pažangos įvardijimui, stiprėtų mokinių mokymosi motyvacija, pasitikėjimas savimi, būtų tikslingiau ugdoma mokėjimo mokytis kompetencija. Tinkamas mokinių pasiekimų ir pažangos įsivertinimas paskatintų mokinius tikslingai planuoti pažangos siekį ir tolesnį mokymąsi.

2. Vertinimo, įsivertinimo strategijų taikymas pamokoje (2.4. – 2 lygis).

39,6 proc. stebėtų pamokų mokinių pasiekimų vertinimas vyko gerai ir labai gerai, o 60,6 proc. pamokų šis aspektas vertintas patenkinamai arba prastai. Tinkamas mokinių vertinimas kaip stiprusis pamokos aspektas fiksuotas 40 (29,8 proc.) pamokų, kaip tobulintinas – 44 (32,8 proc.) pamokose. Daugumoje pamokų, kurios šiuo aspektu vertintos patenkinamai arba prastai, vertinimo kriterijai neskelbti arba buvo neaiškūs, neaptarti su mokiniais. Aiškūs, su mokiniais aptarti užduoties vertinimo kriterijai leistų mokiniams tinkamai analizuoti ir vertinti savo pažangą, o mokytojams sudarytų sąlygas teikti pažangą skatinantį grįžtamąjį ryšį, stiprėtų mokinių savivoka ir motyvacija siekti geresnių mokymosi rezultatų.

22 proc. stebėtų pamokų buvo sudarytos sąlygos mokiniams įsivertinti, vyko mokytojo ir mokinio dialogas apie mokymosi sėkmes ir nesėkmes. 5 (3,5 proc) stebėtose pamokose mokinių įsivertinimas vertintojų išskirtas kaip stiprusis pamokos aspektas. Mokiniai vertino vieni kitų darbus pasikeisdami darbais poroje, grupėje, aptardami juos su draugais, ieškodami klaidų. Stebėtos pamokos leidžia teigti, kad mokinių vertinimas ir įsivertinimas yra tobulintinas mokyklos veiklos aspektas. Tikėtina, kad pamokoje veiksmingai taikant įvairias formuojamojo vertinimo strategijas, susitarus dėl aiškių vertinimo kriterijų ir aptarus juos su mokiniais, lanksčiau taikant paveikius įsivertinimo būdus, tikslingai mokinius įtraukiant į mokymosi pasiekimų įsivertinimą, pasiektų rezultatų apmąstymą, darytų teigiamą poveikį mokinių asmeninės pažangos augimui, skatintų prisiimti daugiau atsakomybės už savo mokymąsi.

3. Mokymosi erdvių ir turimų mokymo priemonių panaudojimas ugdyme (3.1.1 – 3 lygis).

Vizito metu stebint pamokas vertinta ne tik informacijos šaltinių ir mokymosi priemonių įvairovė, bet ir patalpų estetiškumas, ergonomiškumas, mokinių dalyvavimas aplinkų bendrakūroje, racionalus erdvių, patalpų, aplinkos pritaikymas ir naudojimas ugdymo procese.

Gimnazijos mokomieji kabinetai ergonomiški ir jaukūs, aprūpinti reikiama įranga ir priemonėmis, kurios iš dalies veiksmingai naudotos ugdymo(si) tikslams pasiekti. 25,4 proc. stebėtų pamokų ugdymosi aplinkų aspektas įvertintas patenkinamai. Išorės vertintojų vizito metu fiksuota, kad daugumoje (65,67 proc.) stebėtų pamokų mokytojai taikė tradicines mokymo priemones, tokias kaip vadovėlis bei padalomoji medžiaga. Apibendrinę pateiktus faktus, išorės vertintojai daro išvadą, kad mokykla turi įvairios šiuolaikiškos įrangos ir priemonių, tačiau ugdymosi tikslams pasiekti jos panaudojamos neišskirtinai. Mokymosi erdvių ir turimų priemonių panaudojimas ugdyme yra tobulintinas veiklos aspektas.

4. Virtualių ugdymosi aplinkų panaudojimas mokymuisi (3.2.2. – 2 lygis).

Daugumoje (65 proc.) stebėtų pamokų informacinės komunikacinės technologijos naudotos užduotims parengti, mokymosi uždaviniui skelbti, mokymo turiniui pateikti, vizualizuoti, vertinti/įsivertinti mokymosi pasiekimus. Iš pokalbių su bendruomenės nariais paaiškėjo, kad dalis mokytojų veiksmingam mokymui(si) naudoja interneto platformas „Ugdymo sodas.lt“, „Egzaminatorius.lt“. Iš pokalbio su direktoriaus pavaduotoju ugdymui galima teigti, kad gimnazija analizuoja informacinių komunikacinių technologijų panaudojimą pamokose bei jų poveikį mokinių mokymosi rezultatams. Vertintojai daro išvadą, kad tikslingas virtualių ugdymosi aplinkų panaudojimas suteiktų mokiniams, ypač tiems, kurie dažnai dalyvauja įvairiuose tarptautiniuose konkursuose, varžybose, galimybių bendrauti ir bendradarbiauti bei palaikyti aktyvų mokymosi procesą.